

КОРОТКОЧАСНИЙ РИСУНОК ЯК ЗАСІБ КОМПОЗИЦІЙНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРІВ

Коріньок В.В., Коріньок Р.М.

(Одеська державна академія будівництва та архітектури)

В процесі навчання графічному мистецтву перед майбутніми архітекторами постають наступні основні, пов'язані між собою педагогічні задачі, від вирішення яких, значною мірою залежить якість опанування студентами фахових знань і вмінь, зокрема, у галузі рисунка. Так, необхідно виховувати і всіляко розвивати у студентів природну здатність до спостереження. Загострена спостережливість взагалі властива психічному складу художника і виступає ознакою та частиною його індивідуального, художнього бачення. Проте розвиток спостережливості, необхідний майбутньому архітектору та художнику в його роботі, можливий лише за умов значної практики, систематичних вправ. Звичка спостерігати формується поступово і стає необхідною та звичайною завжди, не тільки під час роботи. Таким чином студент отримує все нові і нові враження, розширює свій кругозір, збагачує свої творчі можливості. Іншою важливою педагогічною задачею є – навчання студентів цілісного бачення, тобто сприймання дійсності у всій багатогранності та внутрішній єдності. Цілісне бачення – це специфічне, професійне, аналітико-синтетичне бачення, це цінна здатність зорозово сприймати предмет чи явище, виокремлюючи при цьому суттєве із незначного, вирізняти типові від характерного, встановлюючи при цьому внутрішні зв'язки між окремими частинами. Наступна задача полягає у розвитку та зміцненні зорової пам'яті. Зорова пам'ять розвивається на основі практичного досвіду, завдяки численним вправам. Підвищена здатність студентів до запам'ятовування тісно пов'язана зі спостережливістю, тобто аналітичною роботою свідомості, зайнятої пошуками внутрішнього взаємозв'язку і пропорційності між предметами та явищами, встановленням зв'язку між частинами і цілим, критичним відбором істотного та виділенням характерного в натурі тощо. Крім цього варто навчити студентів вмінню викликати у себе уявлення про сприйняте раніше, тобто цілеспрямовано актуалізувати та використовувати сприйнятий і збережений зоровою пам'яттю матеріал. З огляду на це, саме короткочасному рисунку, з його значними навчальними та розвиваючими можливостями, має відводитися належне місце в процесі формування професійних якостей майбутніх архітекторів. Розрізняють такі види короткочасних рисунків, як начерк, зарисовка та ескіз. *Начерк* – короткочасний рисунок, монохромне

неповне узагальнене зображення предметного світу, швидка фіксація окремих спостережень або задумів під час творчого пошуку художника, у процесі його повсякденної роботи. Може бути і абсолютно самостійним, незалежним від будь-якої майбутньої роботи, своєрідним художнім афоризмом, який не тяжіє до повноти вираження, а є швидше, узагальненим знаком дійсності. Начерки за умовами їх виконання розподілюються на такі, що виконуються з натури, по пам'яті, за уявою та з творчої уяви.

Зарисовка – більш повне, ніж начерк, але далеко не вичерпне монохромне зображення предметного світу, що виконується з натури у відносно короткий проміжок часу. Зарисовки є підсобним матеріалом в роботі художника над образом. Їх призначення полягає в тому, щоб закріпити, зберегти у графічному зображенні те, що необхідно запам'ятати, або те, що може знадобитися у якості додаткового матеріалу у наступній роботі. На відміну від начерків, зарисовки завжди виконуються тільки з натури. *Ескіз* – попередній композиційний начерк, що фіксує задум навчального або творчого завдання, проекту або художнього твору чи окремої його частини. Зазвичай ескізи вирізняються вільною швидкою манерою виконання, проте, можуть бути і досить детально проробленими. Володіння ескізом, доведене до автоматизму, є для архітектора цінною якістю у вирішенні творчих завдань у процесі проектування, більш оперативним та незалежним від комп'ютерних технологій. У рисунку архітектора за уявою існує одне непорушне правило – це реалістична форма зображення при найфантастичнішому змісті.

Систематично працюючи над короткочасними рисунками, студенти мають змогу розвивати окомір, тренувати руку, виховувати смак, вміння бачити натуру, набувати та шліфувати технічну майстерність. Завдяки начеркам студенти набувають уміння брати від натури основне, характерне, що в свою чергу дає можливість краще запам'ятовувати й відновлювати бачене. Це необхідно для того, щоб повернутися до того неповторного враження від натури, яке виникло спочатку. Лише зрозумівши і зафіксувавши свої спостереження в начерках, можна буде закріпити їх в довготривалому рисунку.